

תרבות ישראלית רבת פנים - חינוך במרחב בין תרבותי

"צדקה עשה הקב"ה עם ישראל שפזרן לבין האומות" [פסחים פז]

הקשת הצבעים, המורשות והתרבויות המרכיבות את החברה הישראלית ואת העם היהודי הם משאב לאומי חינוכי וערכי. עלינו להשכיל להתברך ביתרון ובייחוד של כל אדם וכל קבוצה. אנו מכירים בכך שקהילה/קבוצה/כיתה רבגונית, על פי רוב, נתפשת כקושי עבור המלמד. אך לתפיסתנו, זה הוא משאב חינוכי עצום עבור המחנך, הקהילה והחברה הישראלית כולה. אחת התופעות המרכזיות עימה מתמודדים במערכת החינוך ובצה"ל, היא נתוני נשירה ובעיות התנהגות בקרב נוער עולה בכלל ובקרב נוער יוצאי אתיופיה בפרט. בעוד מרבית הנסיונות להתמודד עם התופעות הללו מתבססים על מחקרים והמלצות מהתחום האנתרופולוגי, אנו סבורים שהתשובה טמונה בשדה החינוכי: על מנת להפוך את הקושי למשאב, על המחנך להכיר את תרבות המוצא והמורשת התרבותית של כל חניכיו, להוקירה ולעודד את החניכים לזהות בעצמם מקור כוח ובעבר התרבותי של חבריהם מקור להתרחבות והעשרת התרבות הישראלית כולה. על קהילת החינוך להוות מרחב של שייכות, תוך חיזוק הזהות בהתייחס לתרבויות המוצא השונות.

עקרונות עבודה

1. עקרונות החינוך הם אנושיים ונכונים לכל אדם באשר הוא ללא הבדל...
2. "עוגנים בעבר" מרכיב חשוב בחינוך כל אדם. כאשר יש ייחוד תרבותי נוכח, ההשלכות של העיסוק עם העבר והמורשת או התעלמות מהן באות לידי ביטוי לטוב ולרע.
3. היחס לתרבות המוצא, למה שהיא מייצגת ולמי שמייצג אותה, קרי לחניך, מתבטא במגוון תחומי החיים בקהילת החינוך. החל מאירועים וכלה בסגנון הדיאלוג היומיומי עם החניכים.
4. בקהילת חינוך יש לתת ביטוי לשלל התרבויות המיוצגות ולהימנע מבידול [גם אם הוא מתבטא ביחס חיובי מופרז לאחת התרבויות].
5. מטרת העשייה החינוכית במרחב הבין תרבותי היא ליצור שילוב המביא את היתרונות של כל קבוצה או עדה לשלם הגדול מסך חלקיו.
6. הפרדת קבוצה עם מאפיינים תרבותיים ייחודיים נכונה רק בשלושת התנאים הבאים:
 - זיהוי הצרכים הייחודיים והתמודדות ממוקדת עמם.
 - זמני - המטרה היא השתלבות, לכן קבוצה נפרדת חייבת להיות זמנית כחוליית חיזוק לקראת השתלבות [בשגרת היום ובתקופה]
 - רצוני - השתייכות לקבוצה נפרדת נובעת מרצון המשתתפים מתוך הבנה שהדבר נכון להם.

להרחבה על תרבות ישראלית רבת פנים